

# **BISDOM HAARLEM-AMSTERDAM**



**Studieprogramma  
2014-2015**

**Theologisch Instituut Sint-Bonifatius**



<b>Inhoudsopgave</b>	1
Inleiding	2
1. Bezinningsdagen	3
2. Retraite(s)	3
3. Spiritueel	3
4. Stagebegeleider	3
5. Bijdrage in de onkosten (Collegegeld en bijdrage in andere onkosten) en richtlijnen voor betaling	3
Vakbeschrijvingen	7
Stagebeschrijvingen	30
Rooster met dagindeling en kalender	33
Adressen	44

## **INLEIDING**

Met ingang van het vorig cursusjaar (2013/2014) wordt de studiegids van het Sint Bonifatiusinstituut in twee delen uitgegeven. Het eerste deel is algemeen en wordt de studenten voortaan aan het begin van de studie uitgereikt, het tweede deel verschaft gegevens over het concrete studiejaar.

In het tweede deel vindt u de informatie over het collegerooster, de bezinningsdagen, de retraite(s), de spirituaals en de stagebegeleider voor het studiejaar waarvoor de studiegids bedoeld is. Daarnaast treft u hier een korte beschrijving aan van de afzonderlijke vakken en een adressenlijst van de docenten die dit jaar les geven en andere bij het instituut betrokken personen. Tenslotte is de jaarlijkse bijdrage van de studenten in de onkosten voor het Bonifatiusinstituut aangegeven in dit deel van de studiegids.

Het rooster met een dagindeling van collegedagen en bezinningsdagen en een kalender voor het studiejaar 2014/2015 vindt u achterin de gids voor de adressenlijst.

## **1. Bezinningsdagen**

Algemene informatie over de bezinningsdagen en de wijze van aanmelding is te vinden in het eerste algemene deel van de Studiegids (apart uitgegeven). De bezinningsdagen in het studiejaar 2014/2015 worden gehouden op de Tiltenberg. Opgave voor de bezinningsdagen en verzoeken tot overnachting op de Tiltenberg dienen bij het secretariaat van De Tiltenberg te worden gedaan.

## **2. Retraites**

Algemene informatie over de retraites en de wijze van aanmelding is te vinden in het eerste algemene deel van de Studiegids (apart uitgegeven). De zomerretraite voor het studiejaar 2014/2015 wordt van 12 tot en met 16 augustus 2015 gehouden op het Diocesaan Heiligdom Onze Lieve Vrouw ter Nood, Hoogeweg 65 1851 PJ Heiloo, tel.: 072-5051288. Opgave voor de retraites dient bij het secretariaat van de Tiltenberg te worden gedaan. Over de retraite ter voorbereiding van de diakenwijding of zending tot catechist(e) krijgen de kandidaten apart informatie.

## **3. Spiritueel**

Voor het collegejaar zijn dr. G. Wilkens SJ en drs. B. Beckers SJ de spirituaals voor de studenten van het Sint Bonifatiusinstituut. De spirituaals zullen veelal aanwezig zijn tijdens de collegedagen. Zij hebben ook de leiding van de bezinningsdagen en de retraite(s) voor de studenten. Voor informatie over adresgegevens zie adreslijst achterin de gids.

## **4. Stagebegeleider**

Algemene informatie over de stages is te vinden in het eerste algemene deel van de Studiegids (apart uitgegeven). De stagecoördinator voor alle stages van het Sint-Bonifatiusinstituut is diaken dr. S. Baars. Voor informatie over adresgegevens zie adreslijst achterin de gids.

## **5. Bijdrage in de onkosten**

### **5.1 Collegegeld en bijdrage in andere onkosten**

Om de onderwijsactiviteiten van het Sint-Bonifatiusinstituut financieel mogelijk te maken, wordt van de student een beperkte jaarlijkse bijdrage in de kosten gevraagd. De bijdrage die gevraagd wordt is zeker niet kostendekkend, wanneer studenten een extra bijdrage geven boven het

vastgestelde collegegeld is dat zeer welkom. In de vastgestelde bijdrage zijn verwerkt de financiële verplichtingen aan de Pauselijke Universiteit van Lateranen en voor de bezinningsdagen voor het studiejaar 2014 / 2015. Tevens zijn de middagmaaltijden op collegedagen in de bedragen verwerkt.

Er worden vier verschillende basistarieven gehanteerd. Dit hangt enerzijds samen met de keuze voor de major of de minor. Anderzijds is hierin verwerkt dat studenten die voor de diaken- of catechistenopleiding zijn aangenomen worden geacht vier bezinningsdagen in een studiejaar te volgen en de overige theologiestudenten twee. Er is een keuzemogelijkheid om het collegegeld in één keer of middels een aanbetaling in vier termijnen te voldoen.

De cursusbedragen en de aanbetaling en termijnbedragen zijn als volgt:

variant + aantal bezinningsdagen	Minor + 2	Minor + 4	Major + 2	Major + 4	licent. + 2
totaal bedrag	€ 500,-	€ 550,-	€ 600,-	€ 650,-	€ 650,-
aanbet. vóór 1 sep	€ 200,-	€ 230,-	€ 260,-	€ 290,-	€ 290,-
1e termijn vóór 1 okt	€ 75,-	€ 80,-	€ 85,-	€ 90,-	€ 90,-
2e termijn vóór 1 nov	€ 75,-	€ 80,-	€ 85,-	€ 90,-	€ 90,-
3e termijn vóór 1 dec	€ 75,-	€ 80,-	€ 85,-	€ 90,-	€ 90,-
4e termijn vóór 1 jan	€ 75,-	€ 80,-	€ 85,-	€ 90,-	€ 90,-

### Richtlijnen voor de betaling

Mede gezien de ervaringen in het verleden ziet de staf van de Tiltenberg zich genooddaakt enkele richtlijnen mee te geven ten aanzien van de betaling van de collegegelden. Deze richtlijnen zijn zowel bestemd voor de studenten die al ingeschreven staan als voor nieuwe studenten.

Na inschrijving voor en bij voortzetting van de studie ontvangt de student een bevestiging alsmede een factuur ter voldoening van het collegegeld.

**Degenen die de studie vervolgen** dienen minimaal de aanbetaling **vóór 1 september 2014** te hebben voldaan (zie voor aanbetaling en termijnbedragen bijgevoegde schema). Voor **nieuwe studenten** geldt dat

de aanbetaling dient te zijn overgemaakt **vóór 1 oktober 2014**.

Betaling van het volledige bedrag in één keer wordt door de financiële administratie zeer op prijs gesteld. Op verzoek van de financiële administratie worden de studenten verzocht hun betaling te doen nadat ze **de factuur voor het collegegeld** ontvangen hebben. Men dient NIET TE VERGETEN bij overmaking het betalingskenmerk dat op de factuur staat te vermelden. Dit geldt zowel voor de aanbetaling als voor de termijnbetalingen.

De cursist van wie de aanbetaling niet voor de opgegeven datum is ontvangen, zal niet deel kunnen nemen aan de cursus totdat de aanbetaling is ontvangen. (Zie overigens NB onderaan voor wie de betaling een probleem vormt.)

Wie tussentijds, maar voor 1 januari 2015 stopt met de studie, zal slechts een deel van het collegegeld hoeven te betalen:

- bij beëindiging van de studie vóór 1 november 2014 is dit de aanbetaling en één termijn
- bij beëindiging tussen 1 november en 1 januari 2015 is dit de aanbetaling en twee termijnen.

Indien te veel is overgemaakt wordt het te veel betaalde op verzoek gerestitueerd.

Voor degenen die een eigen route volgen zullen de navolgende bijdragen in rekening worden gebracht. Voor de bezinningsdagen €25,- per dag, voor de afzonderlijke cursussen die worden gevolgd en/of waarvoor een toetsing wordt afgelegd zal €30,- in rekening worden gebracht voor elke EC die voor een cursus wordt verkregen. Voor inschrijving voor bijvoorbeeld twee cursussen van elk twee EC is de totale bijdrage €100,-. Indien de cursusbijdrage het collegegeld van de major overschrijdt, wordt het bedrag van de major in rekening gebracht.

**NB:** De hoogte van het collegegeld mag geen belemmering vormen voor deelname aan de opleiding. Indien de kosten voor iemand echt bezwaarlijk zijn, kan hierover overleg plaatsvinden. De student kan dit telefonisch, schriftelijk of via de mail aangeven bij de rector of de studieprefect, waarna bezien zal worden op welke wijze dit opgelost wordt.

## **5.2. Bijdrage voor Studiemateriaal**

Studiemateriaal zoals boeken, kopieën en cursusteksten komen voor eigen rekening. In voorkomende gevallen ontvangt de student voor geleverde of op de Tiltenberg zelf gemaakte kopieën een rekening op basis van € 0,05 per kopie. Om de kosten voor de student en de opleiding te drukken zullen zo veel mogelijk teksten via het *digitale studie dossier* beschikbaar worden gesteld.

## **5.3. Bijdrage voor Bezinningsdagen**

Een bijdrage in de kosten is verwerkt in het collegegeld (zie onder 5.1). Het is mogelijk en aan te bevelen - maar niet verplicht - om aan meer bezinningsdagen deel te nemen. De bezinningsdagen die uitgaan boven het aantal waarvoor collegegeld is betaald, worden apart in rekening gebracht. Wie zich voor een bezinningsdag heeft opgegeven, heeft de mogelijkheid zich zonder kosten weer af te melden vóór woensdag 12.00 uur voorafgaand aan de bezinningsdag. Daarna worden de kosten voor de bezinningsdag die is verzuimd in rekening gebracht. Meerkosten voor bezinningsdagen die nodig zijn om aan het gestelde minimum te voldoen en die niet meer door het collegegeld worden gedekt, komen voor eigen rekening.

## **5.4. Bijdrage voor Retraite(s)**

Voor degenen die deelnemen aan de diaken- of catechistenopleiding zijn de kosten voor het volgen van verplichte retraites voor rekening van de opleiding. Ook andere studenten van het Sint-Bonifatiusinstituut kunnen tegen een vergoeding deelnemen aan de zomerretraites. De hoogte van deze vergoeding wordt in de loop van het studiejaar vastgesteld.



## 6. VAKBESCHRIJVINGEN

De codes van de vakken zijn als volgt opgebouwd:

Hoofdletter	Studiefase
B	Baccalaureaat
L	Licentiaat
0 of Romeins cijfer:	Vakgebied
0	Inleidend
L	Filosofie
II	Exegese
III	Dogmatiek
IV	Moraal
V	Liturgie
VI	Canoniek recht
VII	Kerkgeschiedenis
VIII	Menswetenschappen
IX	Keuzevakken
Arabisch cijfer:	vaknummer in het vakgebied
Arabisch cijfer (event.):	onderverdeling vak in vakgebied
Kleine letter:	onderverdeling binnen één vak (bijv. a / b)
Romeinse cijfer:	minor (I) en major (II) deel binnen één vak
Voorbeeld:	B.IV.6.Ia. Theologie van de spiritualiteit I (a)
IV	vakgebied moraal
6	onderverdeling binnen vakgebied
L	Minordeel
a	onderverdeling binnen vak

Vak	<b>Inleiding studie theologie (a)</b>
Code	B.0.1a.
Credits	0,5 EC
Variant	Minor
Docent	Drs. D. Wienen
Beschrijving	Het doel van deze bijeenkomsten is kennis te maken met de eigen methode van de studie van de filosofie en theologie. Onder meer komt aan de orde: een overzicht van de verschillende filosofische, theologische en verwante vakken; de

Literatuur	<p>bibliotheek; methodes van zelfstudie; het maken van samenvattingen; het maken van werkstukken (opzet, literatuurlijst, verwijzingen, citeerwijze e.d.)</p> <p>Syllabus</p> <p>Bepalingen voor de verschillende vormen van schriftelijke werkzaamheid voor de studenten op de Tiltenberg</p> <p><i>Aanbevolen literatuur:</i></p> <p>P. DE BUCK, e.a., <i>Zoeken en schrijven. Handleiding bij het maken van een historisch werkstuk</i>, Haarlem 1982.</p>
Vak	<b>Inleiding studie theologie (b)</b>
Code	B.0.1b.
Credits	0,5 EC
Variant	Minor I
Docent	D. Wienen
Beschrijving	<p>Enkele thema's uit de cursus van vorig jaar worden hernomen. Verder zal de aandacht uitgaan naar het ontwikkelen van vaardigheden ten dienste van de opleiding, zowel op het vlak van de eigenlijke studie als op het vlak van de geloofsverwerking.</p>
Literatuur	<p>Verplicht: Syllabus <i>Bepalingen voor de verschillende vormen van schriftelijke werkzaamheid voor de studenten op DDE Tiltenberg</i>.</p> <p>Aanbevolen:</p> <p>P. de Buck, e.a.: <i>Zoeken en schrijven. Handleiding bij het maken van een historisch werkstuk</i>, Haarlem 1982.</p>
Toetsing:	Schriftelijke opdracht
Uiterste inleverdatum:	15 oktober 2015
Vak:	<b>Geschiedenis van de filosofie</b>
Code:	B.I.1.
Credits:	3 EC
Docent:	Dr. J. Verburgt
Beschrijving	<p>De cursus biedt een beknopte inleiding in de geschiedenis van de wijsbegeerte. Uitgaande van de vraag 'Geschiedenis van de filosofie - wat is dat?' wordt ingegaan op de antieke en middeleeuwse wijsbegeerte, de moderne wijsbegeerte en de hedendaagse wijsbegeerte, aan de hand van enkele representatieve denkers: Plato, Aristoteles, Augustinus, Thomas, Descartes, Spinoza, Hume, Kant, Hegel, Nietzsche, Dilthey, Husserl en Heidegger. De cursus beoogt een globaal inzicht te geven in de aard en relevantie van filosofische problemstellingen</p>
Literatuur:	A. BRAECKMAN, B. RAYMAEKERS & G. VAN RIEL, Handboek

wijsbegeerte, Lannoo Campus, Leuven 2008.

Toetsing: Schriftelijk werkstuk in overleg  
met de docent  
Uiterste  
inleverdatum: 15 september 2015

Vak: **Inleiding Oude Testament: Tora**

Code: B.II.2.1.

Credits: 2 EC

Variant: Minor I-II

Docent: Dr. A. Jaakke

Beschrijving: De inleidingscursus Oude Testament wil cursisten vertrouwd maken met Bijbelse geschriften en Bijbelteksten. Daarbij gaat het enerzijds om bekendheid met geschriften die in een geheel andere tijd en cultuur zijn ontstaan als anderzijds om gevoeligheid voor de blijvende actualiteit van de bijbelse boodschap. De inleidingscursus vormt zo de basis om in de vervolgcursus te komen tot eigen verwoording van het kerugma van Bijbelse teksten. In de cursus Tora wordt behandeld hoe deze boeken van Mozes het hart zijn van het Oude Testament.

Literatuur: Verplicht:

W.J.C. WEREN & J. FOKKELMAN (ed.), *De Bijbel literair. Opbouw en gedachtegang van de bijbelse geschriften en hun onderlinge relaties*, Meinema, Zoetermeer 2003.

Verder dient de student over tenminste twee bijbelvertalingen te beschikken.

**Aanbevolen:**

R. PIRSON, *Belichting van het bijbelboek Genesis*, KBS / VBS, 2005.

W. VOGELS, *Belichting van het bijbelboek Exodus*, KBS / VBS 2001.

P.J. VAN MIDDEN, *In de woestijn* (Amsterdamse Cahiers, nr. 20), Maastricht 2002.

K. Spronk (ed.), *Deuteronomium* (Amsterdamse Cahiers, nr. 23), Amsterdam 2007.

Toetsing: De docent geeft in de loop van de collegereeks een schriftelijke opdracht en aan het eind van de reeks een schriftelijke eindopdracht.

Verstrekking  
laatste

opdracht: 21 maart 2015

Uiterste

inleverdatum: 1 juni 2015

**Vak: Inleiding Oude Testament: Profeten**  
**Code: B.II.2.2.**  
**Credits: 2 EC**  
**Variant: Minor I-II**  
**Docent: Dr. A. Jaakke**  
**Beschrijving: De cursus Profeten wil inzicht geven in de eigen aard en het eigen karakter van Oudtestamentische profetische teksten. Daarbij komt zowel de oorspronkelijke context als de blijvende zeggingskracht aan de orde. (zie ook Inleiding Oude Testament: Tora).**

**Literatuur: Verplicht:**  
 W.J.C. WEREN & J. FOKKELMAN (ed.), *De Bijbel literair. Opbouw en gedachtegang van de bijbelse geschriften en hun onderlinge relaties*, Meinema, Zoetermeer 2003  
 Verder dient de student over minstens 2 bijbelvertalingen te beschikken.  
**Aanbevolen:**  
 K. BOUHUIS & K.A. DEURLOO, *Dichter bij de profeten*, Ten Have, Baarn 1968.  
 E. EYNIKEL & A. VAN WIERINGEN (ed.), *Toen zond de Heer een profeet naar Israël. Het voor-exilisch profetisme van het Oude Testament*, Gooi & Sticht, Baarn 1996.  
 E. EYNIKEL & A. VAN WIERINGEN (ed.), *Toen zond de Heer een profeet naar Israël. Het na-exilisch profetisme van het Oude Testament, II*, Gooi & Sticht, Baarn 1996.  
 E. EYNIKEL e.a., *Internationaal Commentaar op de Bijbel, 2 delen*, Kok, Kampen 2001.  
 R.R. HUTTON, *Fortress Introduction to the Prophets*, Fortress Press, Minneapolis 2004.  
 R.G. KRATZ, *Die Propheten Israëls* (Beck'sche Reihe Wissen 2326), München 2003.  
 P. VAN MIDDEN e.a., *Jona* (Amsterdamse Cahiers nr. 22), Maastricht 2005.

**Toetsing: Schriftelijke opdrachten (zie bij Tora)**  
**Verstrekking laatste opdracht: 27 juni 2015**  
**Uiterste inleverdatum: 1 oktober 2015**

**Vak: Inleiding Nieuwe Testament: Johannes**  
**Code: B.II.3.2.**  
**Credits: 2 EC**  
**Variant: Minor I-II**  
**Docent: Dr. R. Gouw**

**Beschrijving:** In deze cursus gaat de aandacht besteed uit naar het eigen karakter van het vierde evangelie en hoe dit tot uitdrukking komt in zaken als opbouw en stijl. Zo ontstaat zicht op de johanneïsche theologie.

**Literatuur:** Verplicht:  
Syllabus  
Aanbevolen:  
R. BROWN, *An Introduction to the New Testament*, The Anchor Bible Reference Library, Doubleday, New York 1997.  
R.F. COLLINS, *Things Have Been Written. Studies on the Fourth Gospel*, Louvain Theological & Pastoral Monographs, 2, Peeters, Leuven s.a.  
M. DE JONGE, *Johannes. een praktische bijbelverklaring tekst en toelichting*, Kok, Kampen 1996.  
M. MENKEN, *Johannes*, "Schrift" 101 (1985).  
H. RIDDERBOS, *Het evangelie naar Johannes. Proeve van een theologische exegese*, 2 dln. Kok, Kampen 1987; 1992.  
S. VAN TILBORG, *Johannes*, Belichting van het bijbelboek, KBS, Boxtel 1988.

**Toetsing:** Regelmatig opdrachten, die worden opgegeven na diverse colleges.

**Verstrekking laatste opdracht:** De docent geeft dit aan.

**Uiterste inleverdatum:** De docent geeft dit aan.

**Vak: Bijbelse exegese Nieuwe Testament**

**Code:** B.II.5.

**Credits:** 2 EC

**Variant:** Major III-V

**Docent:** Dr. R. Gouw

**Beschrijving:** In deze cursus zal een aantal bekende Nieuwtestamentische pericopen nader worden bekeken. Daarbij gaat het allereerst om een juiste benadering van de tekst. Door middel van close reading bezien we welke (literaire) middelen de bijbelse schrijver aanwendt om zijn theologische visie naar voren te brengen. Het gaat erom bijbelteksten zo te lezen, dat we recht doen aan de bedoelingen van de bijbelse schrijver en de zeggingskracht van zijn tekst op het spoor komen.

**Literatuur:** Wordt tijdens de cursus opgegeven.

**Toetsing:** Opdrachten die tijdens de cursus worden gegeven

Vak: **Fundamentele theologie I**  
Code: B.III.1.I.  
Credits: 3 EC  
Docent: Prof.dr. M. Sarot  
Beschrijving: Fundamentele theologie reflecteert op de methoden van de systematische theologie en het gesprek van de theologie met de hedendaagse cultuur. In de colleges komen achtereenvolgens aan de orde:  
(1) Wat is fundamentele theologie?  
(2) Systematische theologie in het licht van de Schrift  
(3) Systematische theologie in het licht van de traditie  
(4) Systematische theologie in het licht van de kerkelijke leer  
(5) Theologie en leven  
(6) Theologie vandaag  
(7) De theologie van de religies  
(8) God en het kwaad

Literatuur: Jared Wicks, *Doing Theology* (New York: Paulist Press, 2009). Dit boek heeft een wat langere levertijd, zodat studenten het tijdig dienen bestellen.  
Internationale Theologen Commissie, "Theologie vandaag, perspectieven, principes en criteria", in: *Collationes* 42 (2012/2), pp. 177-222 of via [http://www.vatican.va/roman\\_curia/congregations/cfaith/cti\\_documents/rc\\_cti\\_doc\\_20111129\\_theologia-oggi\\_nl.html](http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/cti_documents/rc_cti_doc_20111129_theologia-oggi_nl.html)

Toetsing: Schriftelijke opdracht  
Uiterste inleverdatum 1 juli 2015

Vak: **Fundamentele theologie II**  
Code: B.III.1.II  
Credits: 2 EC  
Variant Major I-II  
Docent: Dr. M.A.L. Wagemaker  
Beschrijving: De cursus *Fundamentele theologie II* geeft, vooral in de vorm van werkcolleges, een verdieping van hetgeen summier is behandeld bij *Fundamentele theologie I*. De thema's die in deze cursus verder worden uitgediept, zijn o.a. geloof en rationaliteit; theologie en filosofie; theologie en cultuur; theologie en de overige wetenschappen

Literatuur: Syllabus  
*Aanbevolen:*

JOHANNES PAULUS II, *Fides et Ratio*, Utrecht 1999.  
A. DULLES, *Models of Revelation*, Orbis Books, Maryknoll 1983.  
J. WICKS, *Introduction to Theological Method* (vertaling in Italiaans en in Spaans) Piemme, Casale Monferrato 1994.  
Schriftelijke opdracht

Toetsing:  
Inlevering  
uiterlijk:

15 september 2015

Vak: **Triniteitsleer I**

Code: B.III.2.I.

Credits: 3 EC

Variant Minor III-IV

Docent: Dr. A. van den Hout

Beschrijving: Ook in een tijdperk van secularisatie laat de vraag naar God de mens niet los. Ze wordt in deze cursus opnieuw gesteld, vertrekkend vanuit het getuigenis van de H. Schrift, de belangrijkste momenten van de Traditie en het kerkelijk geloof. Het geheim van de Ene en Drie-ene God is geen terneerdrukkend mysterie, maar plaatst ons voor de volheid van het inter-persoonlijk goddelijk leven. Het biedt uitzicht op de openheid van God naar de wereld, alsmede de innerlijke religieuze betrokkenheid van de mens.

Literatuur: Verplicht:  
Syllabus: Triniteitsleer (minor)

Aanbevolen:

COURTH F., *Der Gott der dreifaltigen Liebe* (= AMATECA, Lehrbücher zur katholischen Theologie, Band VI), Bonifatius Verlag, Paderborn 1993.

RATZINGER J. / BENEDICTUS XVI, *De kern van ons geloof* Lannoo, Arnhem 2006 (oorspr. editie in het Duits: *Einführung in das Christentum*, Kösel Verlag, München 1968, herdruk 2002).

SCHEFFCZYK L., *Der Gott der Offenbarung. Gotteslehre* (SCHEFFCZYK L. / ZIEGENAUS A., *Katholische Dogmatik*, - Zweiter Band), MM Verlag, Aachen 1996.

TERCIC H., *Mee-bewegen met God. Essay over de Drieene God*, Uitgeverij Altiora, Averbode 2000.

Toetsing:  
Uiterste

inleverdatum: 1 juni 2015

- Vak: **Triniteitsleer II**
- Code: B.III.2.II.
- Credits: 2 EC
- Variant: Major III-IV
- Docent: Prof. dr. habil. M. Stickelbroeck
- Beschrijving: Deel I: Hoe wordt de godsvraag in mythe en metafysisch gesteld? Bepaling van het goddelijk mysterie van de wereld waarin de mens leeft.
- Deel II: De belijdenis van de Triniteit in de Kerk (dogmageschiedenis en theologie)
1. Van het kerygma tot het dogma
    - a) Historische ontwikkelingen in het algemeen
    - b) Legitimiteit van deze ontwikkeling: Werd het geloof helleniserend vervreemd?
    - c) Verschillende aspecten en stappen van de ontwikkeling, b.v. het "subordinatianisme" bij de vaders, het apostolische geloofsbelijdenis
    - d) Systematische reflectie op de conciliaire triniteitsleer: Een God, drie personen - hoe gaat dat samen?
  2. De bijdrage van de speculatieve triniteitstheologie: geloof (triniteitsmysterie) en rede; wat zijn de "processiones" in God?; wat zijn "relationes"; het trinitair persoonbegrip
- Deel III: De godsvraag van de nieuwe tijd en het belang van het triniteitsgeloof.
1. Wat is de achtergrond van het moderne atheïsme?
  2. Wat betekent "a-theïsme"?
  3. Het christelijk geloof in de triniteit als antwoord op de godsvraag van de nieuwe tijd.
- Deel 4: De betekenis van het "Filioque"
- Deel 5: Trinitaire zelfopenbaring als grondslag van de heilsgeschiedenis
- Literatuur: Literatuur: *Aanbevolen*
- BEIERWALTES W., *Identität und Differenz*, Frankfurt 1980.
- COURTH F., *Der Gott der dreifaltigen Liebe*, Paderborn 1993.
- IDEM, *Trinität in der Schrift und Patristik* (HDG Bd. 2, 1a), Freiburg/Basel/Wien 1988.
- GRILLMEIER A., *Jesus der Christus im Glauben der Kirche, Bd. 1: Von der Apostolischen Zeit bis zum Konzil von Chalcedon (451)*, Freiburg / Basel / Wien <sup>3</sup>1990.
- IDEM, *Jesus der Christus im Glauben der Kirche*, Bd. 2/1: Das Konzil von Chalcedon (451) - Rezeption und Widerspruch (451-518), Freiburg / Basel / Wien 1986.
- HENGEL M., *Die Schriftauslegung des 4. Evangeliums auf dem Hintergrund der urchristlichen Exegese*, in: JBTh 4 (1989) 249-288.



IDEM, *Der Sohn Gottes*, Tübingen 1975.  
 IVANKA E. v., *Plato Christianus. Übernahme und Umgestaltung des Platonismus durch die Väter*, Einsiedeln 1964.  
 KASPER W., *Der Gott Jesu Christi*, Mainz 21983.  
 MÜLLER G. L., *Katholische Dogmatik*, Freiburg / Basel / Wien 1995.  
 OTT L., *Grundriss der Dogmatik*, Köln 112005.  
 PANNENBERG W., *Systematische Theologie*, 2 Bde., Göttingen 1991.  
 SCHEFFCZYK L., *Der Gott der Offenbarung. Gotteslehre* (KD2), hrsg. von SCHEFFCZYK L./ ZIEGENAUS A., Aachen 1996.  
 SCHNIERTSHAUER M., *Consummatio Caritatis. Eine Untersuchung zu Richard von St. Victors De Trinitate*, Mainz 1996.  
 SCHÜRMAN H., *Jesus Gestalt und Geheimnis*, hrsg. von K. Scholtissek, Paderborn 1994.  
 SCHULZ M., *Sein und Trinität. Systematische Erwägungen zur Religionsphilosophie G.W.F. Hegels im ontologiegeschichtlichen Rückblick auf J. Duns Scotus und I. Kant und die Hegel-Rezeption in der Seinsauslegung und Trinitätstheologie bei W. Pannenberg, E. Jüngel, K. Rahner und H.U. v. Balthasar* (MThSt II/53), St. Ottilien 1997.  
 SOKOLOWSKI R., *The God of Faith and Reason. Foundations of Christian Theology*, Notre Dame / London 1982.  
 SPAEMANN R., *Funktionale Religionsbegründung und Religion*, in: Philosophische Essays, Stuttgart 1994, 208231.  
 STICKELBROECK M., *Christologie im Horizont der Seinsfrage* (MThSt II 59) St. Ottilien 2002, 640-681.  
 STUDER B., *Der Personbegriff in der frühen kirchenamtlichen Trinitätslehre*, in: ThPh 57 (1982) 161-177.  
 Schriftelijke opdracht

**Toetsing:**

Uiterste

inleverdatum: 15 mei 2015

Vak:

**Mariologie**

Code:

B.II.6

Credits:

1 EC

Variant

Minor III-IV

Docent:

Mgr. Dr. J. Hendriks

Beschrijving:

In deze cursus wordt een inleiding gegeven tot de katholieke leer over de heilige Maagd Maria. Aandacht zal worden gegeven aan de plaats van Maria in de heilige Schrift, bij de kerkvaders, in de theologie en in het leergezag. Belangrijke thema's zijn: De maagdelijkheid van Maria; Maria, moeder van God; de onbevleete ontvangenis van Maria; de tenhemelopneming van

Maria en Maria's medewerking aan de verlossing. Voorts worden de belangrijkste Maria feesten en devoties behandeld en wordt stil gestaan bij verschijningen van Maria.

Literatuur:

Verplicht:

HENDRIKS J., *Maria. Inleiding tot de katholieke leer over de Moeder van de Verlosser*, Van Gorcum, Assen 2008.

Aanbevolen:

BOULET A.& VONIER E., *Petite catéchèse sur Marie. Mère du Christ et Mère de l'Église*, Pierre Téqui, Paris 2006.

MIRAVALLE M. (ed.), *Mariology. A guide for priests, deacons seminarians and consecrated persons*, Seat of Wisdom books, Goleta CA 2007.

ZIEGENAUS A., *Maria in der Heilsgeschichte, Mariologie*, in: SCHEFFCZYK L & ZIEGENAUS A. (ed.), *Katholische Dogmatik*, deel 5, Aachen, 1998.

Toetsing:

Schriftelijke opdracht

Uiterste

inleverdatum: 31 maart 2015

Vak:

**Kerkelijke documenten (a)**

Code:

B.III.8a.

Credits:

0,5 EC

Variant:

Minor I

Docent:

Mgr. dr. J. Hendriks

Beschrijving:

De studenten krijgen inzicht in de verschillende 'soorten' kerkelijke documenten, hun benaming en betekenis. Zij leren deze teksten lezen en interpreteren en krijgen een idee van de inhoudelijke samenhang van de uitingen van het leergezag. Omschrijving van de leerstof: In deze cursus krijgen de studenten een inleiding tot het tweede Vaticaans concilie en een overzicht en bespreking van de grote thematische lijnen van de documenten van dit concilie aan de hand van de teksten. We staan met name stil bij *Lumen gentium*, *Nostra Aetate*, *Dignitatis Humanae*, *Gaudium et spes* en - voor zover de tijd het toelaat - bij *Sacrosanctum concilium*, *Dei verbum* en *Unitatis redintegratio*.

Literatuur:

*Verplicht*

Een uitgave van de concilie-documenten, bijv.: *Constituties en decreten van het tweede Vaticaans concilie*, Katholiek Archief, Amersfoort 1967 of herdruk.

Als hulpmiddel bij het lezen van de concilie-documenten wordt gebruikt:

HENDRIKS J., *Vaticanum II en verder...*, Colomba, tweede druk, Oegstgeest 2006.

*Aanbevolen*

ALBERIGO G. (ed.), *Geschiede des zweiten vatikanischen Konzils (1962-1965)*, 5 delen, Mainz / Leuven, 1997vv.; ook in veel andere talen verschenen.

GILHELLIN F., *Constitutio dogmatica De Ecclesia Lumen Gentium. Concilii Vaticani II synopsis*, Rome 1997.

PHILIPS G., *Dogmatische constitutie over de Kerk "Lumengentium". Geschiedenis, tekst, commentaar*, 2 delen, Antwerpen 1967-1968.

MORRISEY F. & THÉRIAULT M., *Papal and curial pronouncements: their canonical significance in the light of the Code of canon law*, Faculty of canon law; St. Paul University, Ottawa 1995.

Toetsing: Bij de beoordeling wordt de participatie tijdens de colleges betrokken. Er wordt een eindopdracht gevraagd die ongeveer vier bladzijden zal beslaan.

Uiterste inleverdatum: 15 september 2015

Vak: **Kerkelijke documenten (b)**

Code: B.III.8b.

Credits: 0,5 EC

Variant: Minor II

Docent: Mgr. dr. J. Hendriks

Beschrijving: De studenten krijgen inzicht in de verschillende 'soorten' kerkelijke documenten, hun benaming en betekenis. Zij leren deze teksten lezen en interpreteren en krijgen een idee van de inhoudelijke samenhang van de uitingen van het leergezag. In dit gedeelte van de cursus wordt een overzicht gegeven van de voornaamste post-conciliaire kerkelijke documenten.

Literatuur: *Verplicht:*

Een uitgave van de concilie-documenten, bijv.: *Constituties en decreten van het tweede Vaticaans concilie*, Katholiek Archief, Amersfoort, 1967 of herdruk.

Als hulpmiddel bij het lezen van de concilie-documenten wordt gebruikt:

J. HENDRIKS, *Kerkelijke Documenten. Inleiding en repertorium* (Tiltensberg Studies 4) Vogelenzang 2009.

*Aanbevolen:*

G. ALBERIGO (ed.), *Geschiede des zweiten vatikanischen Konzils (1962-1965)*, 5 delen, Mainz, Leuven 1997vv.; ook in veel andere talen verschenen.

F. GIL HELLIN, *Constitutio dogmatica De Ecclesia Lumen Gentium. Concilii Vaticani II synopsis*, Roma 1997.

G. PHILIPS, *Dogmatische constitutie over de Kerk "Lumen*

*gentium". Geschiedenis, tekst, commentaar, 2 delen, Antwerpen 1967-1968.*

F. MORRISEY, M. THÉRIAULT, *Papal and curial pronouncements: their canonical significance in the light of the Code of canon law*, Faculty of canon law ; St. Paul University, Ottawa 1995.

Toetsing:

Bij de beoordeling wordt de participatie tijdens de colleges betrokken. Een schriftelijk werkstuk wordt gevraagd van in totaal ongeveer vier bladzijden als antwoord op enkele vragen over de besproken / gelezen documenten.

Inlevering  
opdracht  
uiterlijk:

15 februari 2015

Vak: **Fundamentele moraal I**

Code: B.IV.1.1.

Credits: 2 EC

Variant Minor I-II

Docent: Dr. H. van der Meer sj

Beschrijving: 1. Algemene inleiding. Waar haalt de katholieke moraaltheologie haar inhoud vandaan? Hoe spreekt Vaticanum II over het gebruik van de resultaten der wetenschappen in de moraaltheologie? Wat beduiden de "tekenen des tijds" voor de moraal? Bestaat er een specifieke katholieke, c.q. christelijke, moraaltheologie?

2. Enkele algemene begrippen. Aan de orde komen:

(a) De zgn. "bronnen" van de moraliteit (het object van de handeling, de subjectieve bedoeling, de omstandigheden), intrinsiek goede handelingen, intrinsiek kwade handelingen en indifferente handelingen; situatie-moraal en teleologische moraal, dit alles aan de hand van de encycliek "*Veritatis splendor*" over enkele fundamentele kwesties van de katholieke moraal, d.d. 6 augustus 1993. (b) Handelingen met "dubbel gevolg". (c) Het tolereren van kwaad dat anderen doen. (d) Medewerking verlenen aan het kwaad dat anderen doen. (e) Het geweten. (f) De zonde.

Literatuur: Syllabus

In de Syllabus nader aangeduide nummers uit *Gaudium et Spes* Catechismus van de Katholieke Kerk: 1749-1761; 1776-1802; 1846-1876.

*Aanbevolen:*

JOHANNES PAULUS II, *Encycliek aan alle bisschoppen van de katholieke kerk over enkele fundamentele kwesties van de kerkelijke moraal Veritatis splendor*, 6-VIII-1993.

Toetsing:

Schriftelijke beantwoording van vragen. Men kan dit thuis doen,

met gebruik van alle materiaal dat men ter beschikking heeft. Er wordt op vertrouwd dat men het wel geheel alleen doet, zonder enige ruggespraak met anderen.

Uiterste  
inleveringdat  
um:

15 maart 2015

Vak: **Fundamentele moraal II**

Code: B.IV.1.II.

Credits: 2 EC

Variant: Major I-II

Docent: Dr. H. van der Meer sj

Beschrijving: In deze uren wordt dieper ingegaan op de encycliek "Veritatis splendor" dan in de lessen. Fundamentele moraal I mogelijk was.

Literatuur: Verplicht:

JOHANNES PAULUS II, Encycliek aan alle bisschoppen van de katholieke kerk over enkele fundamentele kwesties van de kerkelijke moraal Veritatis splendor, 6-VIII-1993.

Aanbevolen:

H.W.M RIKHOF, & F.J.H. VOSMAN, De schittering van de waarheid. Theologische reflecties bij de encycliek Veritatis splendor, Uitgeverij Meinema, Zoetermeer 1994.

Toetsing: schriftelijke opdracht

Uiterste

inleverdatum: 1 mei 2015

Vak: **Seksuele moraal en theologie van het lichaam I**

Code: B.IV.4.I.

Credits: 2 EC

Variant: Minor I-II

Docent: mevrouw drs. L. van Aken-de Graaf

Beschrijving: Hoewel seksuele moraal in eerste instantie gericht lijkt op één van de menselijke gedragingen, zal tijdens de lessen duidelijk worden dat de moraal voor een groot stuk gebaseerd is op basisbeginselen van het geloof en christelijke antropologie. Omgekeerd zal ook aandacht worden besteed aan seksualiteit als eigenheid die het Christendom kan doen begrijpen. De Theologie van het Lichaam kan beschouwd worden als een benadering van de mens vanuit met een adequate antropologie. Deze compleet vernieuwende kijk op de mens wordt veelal gezien als mogelijke nieuwe revolutie binnen de theologie. Door de Theologie van het Lichaam, die door Johannes Paulus II ontwikkeld is, kunnen veel kerkelijke opinies t.a.v. seksualiteits-

issues begrepen worden. Deze opinies (te denken valt aan anticonceptie, seks voor het huwelijk, masturbatie, kuisheid etc.) komen dan ook doorheen de cursus aan de orde. De minor behandelt het eerste deel van de Theologie van het Lichaam ("De oorsprong") en vormt daarmee een goede basis voor de major, waarin eveneens het tweede deel ("De verlossing van het hart") aan de orde zal komen.)

Literatuur:

Verplicht:

JOHN PAUL II, *Man and Woman He Created Them, a theology of the body*, Pauline Books & Media, Boston 2006, pag. 131-223. Daarnaast zal de cursus ondersteund worden door een collegedictaat.

*Aanbevolen:*

JOHANNES PAULUS II, *'Uomo e Donna lo creò'. Catechesi sull'amore umano*, Città Nuova Editrice, Roma 2001.

C. WEST, *Theology of the Body explained, A commentary on John Paul II's "Gospel of the Body"*, Pauline Books & Media, Boston 2003.

C. WEST, *Good News about Sex and Marriage, Answers to Your Honest Questions about Catholic Teaching*, St. Anthony Messenger Press, Ohio 2004.

A. SCOLA, *The nuptial Mystery*, Wm. B. Eerdmans, Publishing Co., Michigan 2005.

Toetsing:

Schriftelijke opdracht

Uiterste

inleverdatum: 15 september 2015

Vak:

**Seksuele moraal en theologie van het lichaam II**

Code:

B.IV.4.II.

Credits:

2 EC

Variant:

Major I-II

Docent:

mevrouw drs. L. van Aken-de Graaf

Beschrijving:

Met Seksuele moraal en Theologie van het lichaam I als basis, wordt in deze cursus dieper ingegaan op morele vragen rondom seksualiteit. Begrippen als 'de huwelijkse betekenis van het lichaam', 'de oorspronkelijke naaktheid', en 'de oorspronkelijke gemeenschap' worden in het licht geplaatst van onze huidige cultuur en onze menselijke ervaringen. De basisbeginselen worden daarmee bron van innerlijke verwezenlijking, en daardoor uitgangspunten voor de pastorale praktijk. Kernmateriaal voor de cursus wordt gevormd door de tweede cyclus van de Theologie van het Lichaam: "de verlossing van het hart".)

Literatuur:

Verplicht:

JOHN PAUL II, *Man and Woman He Created Them, a theology of the body*, Pauline Books & Media, Boston 2006, pag. 131-223.  
Daarnaast zal de cursus ondersteund worden door een collegedictaat.

*Aanbevolen:*

A. SCOLA, *The nuptial Mystery*, Wm. B. Eerdmans, Publishing Co., Michigan 2005.

H.U. VON BALTHASAR, *Christlicher Stand*, Johannes Verlag, Einsiedeln 1977.

M. RHONHEIMER, *Sexualität und verantwortung*, IMABE, Wien 1995.

Toetsing: Schriftelijke opdracht  
Inlevering opdracht  
uiterlijk: 1 oktober 2015

Vak: **Bio-ethiek I**

Code: **B.IV.5.I.**

Credits: 2 EC

Variant: Minor III-IV

Docent: E. Garcia Gonzales

Beschrijving: In de cursus is gekozen om voornamelijk in te gaan op ethische vraagstukken die handelen over het begin van het leven. Om adequaat antwoord te kunnen geven op dergelijke ethische vraagstukken is het van belang enige basale kennis van (cel)biologische processen machtig te zijn. Daartoe start de cursus met een introductie op de celbiologie en de genetica. Vervolgens wordt ingegaan op de menswaardigheid, en de vraag waaraan de mens die waardigheid ontleent. De seksuele moraal wordt kort behandeld om vervolgens in het licht van de seksuele moraal en de menswaardigheid, vruchtbaarheidsonderwerpen aan de orde te stellen, zoals artificiële inseminaties en anticonceptiva. Nieuwe ontwikkelingen zoals Het humaan Genoom Project en Klonering komen kort ter sprake. De cursus wordt afgesloten met enkele capita selecta uit de praktijk.

Literatuur: Verplicht:  
Collegedictaat, sheets.

*Aanbevolen:*

EIJK W.J., HENDRIKS L, & RAYMAKERS, J.A. (ed.), *Handboek katholieke medische ethiek. Verantwoorde gezondheidszorg vanuit katholiek perspectief*, Parthenon, Almere 2010.

Toetsing: Schriftelijk tentamen

Uiterste  
inleverdatum: 15 april 2015  
Vak: **Bio-ethiek II**  
Code: **B.IV.5.II.**  
Credits: 1 EC  
Variant Major III-IV  
Docent: E. Garcia Gonzales  
Beschrijving: De cursus diept de in het vak Bio-ethiek I geboden stof uit,  
ondermeer aan de hand van enkele casussen.  
Literatuur: Wordt tijdens de colleges aangegeven.  
Literatuur: Aanbevolen:  
EIJK W.J., HENDRIKS L, & RAYMAKERS, J.A. (ed.), Handboek  
katholieke medische ethiek. Verantwoorde gezondheidszorg  
vanuit katholiek perspectief, Parthenon, Almere 2010.  
Toetsing: Schriftelijk tentamen  
Uiterste  
inleverdatum: 1 juni 2015

Vak: **Theologie van de spiritualiteit I**  
Code: B.IV.6.I  
Credits: 1 EC  
Variant Minor I-II  
Beschrijving: Enkele thema's uit de theologie van de spiritualiteit zullen  
besproken worden door deskundigen:  
Karmelitaanse spiritualiteit (drs. J. Smith pr)  
Benedictijnse spiritualiteit (pater drs. A. Kortekaas osb)  
Literatuur: Literatuur wordt tijdens de colleges aangegeven.  
Toetsing: Schriftelijke opdrachten  
Verstrekking  
opdracht: Aan eind van ieder college  
Uiterste  
inleverdatum: Steeds een maand na het geven van de opdracht

Vak: **Theologie van de spiritualiteit II**  
Code: B.IV.6.II  
Credits: 2 EC  
Variant: Major I-II  
Beschrijving: Enkele thema's uit de theologie van de spiritualiteit zullen  
besproken worden door deskundigen:  
Ignatiaanse spiritualiteit (pater drs. T. Jansen sj)  
Franciscaanse spiritualiteit (pater drs. Th. van Adrichem ofm)  
Eucharistische spiritualiteit (pater dr. ir. E. van Heijst sss)  
God zoeken in het dagelijks leven (mgr. mr. dr. C.G.E. van der  
Ploeg)



Literatuur: *Catechismus van de Katholieke Kerk*  
 De mens (355-412)  
 De waardigheid van de menselijke persoon (377-404)  
 Het gebed (2558-2865)  
 TWEEDE VATICANAANS CONCILIE, Pastorale Constitutie over de Kerk in de wereld van deze tijd *Gaudium et Spes* (7 december 1965).  
 De waardigheid van de menselijke persoon (12-22)  
 Verder literatuur wordt tijdens de colleges aangegeven.

Toetsing: Schriftelijke opdrachten gegeven aan eind van ieder college  
 Uiterste Steeds een maand na het geven van de opdracht  
 inleverdatum

Vak **Liturgie: De drie initiatiesacramenten**  
 Code B.V.3.  
 Credits 2EC  
 Variant Minor III-V  
 Docent Lic. S. Marcantognini

Beschrijving In deze cursus worden de drie initiatiesacramenten (Doopsel, Vormsel en Eucharistie) behandeld vanuit een theologische en liturgische perspectief. De bedoeling is de student inzicht te geven in het eigene van elk van deze drie sacramenten afzonderlijk en in hun onderlinge samenhang in het kader van de christelijke initiatie. Uitgaande van de Heilige Schrift en de gebruiken in de christelijke oudheid zal de historische ontwikkeling van deze sacramenten worden bestudeerd om uit te komen bij de huidige liturgische vormgeving daarvan. Dit alles zal worden gedaan met het oog op de uitdagingen voor de Kerk in onze dagen, met name waar het de christelijke initiatie betreft en de drie sacramenten die haar kern vormen.

Literatuur Verplichte literatuur:  
 Wordt tijdens de colleges aangegeven.  
 Aanbevolen literatuur:  
 Tweede Vaticaans Concilie, const. Sacrosanctum Concilium, 4 december 1963, in Nationale Raad voor Liturgie, Liturgische Documentatie, deel IX, 's-Hertogenbosch, 2012, blz. 7-97.  
 Chauvet L.M., Un sacrement pas comme les autres, in «La Maison-Dieu», 126(1976), blz. 64-105.  
 Hermans J., Het doopsel van kinderen. Theologisch en liturgisch handboek bij de orde van dienst, Oegstgeest-Brugge 1994.  
 Hermans J., De Liturgie van de Eucharistie. Inleiding tot het nieuwe Missaal, Brugge, Uitgeverij Emmaüs-Desclée de Brouwer, 1979 (Studia Rodensia, 1).

Lambert J., De kwestie van de vormselleeftijd. Een liturgiewetenschappelijke en pastoraaltheologische benadering, in Levensrituelen. Het Vormsel, Katholiek Documentatie- en Onderzoekcentrum, Leuven, 1991, blz. 167-193.

Toetsing: Schriftelijke opdracht

Uiterste

inleverdatum: 1 november 2015

Vak: **Canoniek recht**

Code: B.VI.2.

Credits: 2 EC

Variant Major III-V

Docent: Dr. B. Putter

Beschrijving: In deze cursus wordt een aantal geselecteerde thema's uit het canoniek recht behandeld, die niet aan de orde komen in de minor-cursus die meer op de pastorale praktijk is afgestemd: Geschiedenis en theologie van het canoniek recht; de uitoefening van bestuursmacht in de Kerk; het volk van God: verenigingsrecht; de benoeming van een bisschop; de parochie in het canoniek recht; ketterij, schisma, apostasie; katholiek onderwijs; imprimatur; toelating tot de communie; het sacrament van de biecht; ontwikkeling van het huwelijksrecht; kerkelijk strafrecht: excommunicatie, interdict en suspensie.

Literatuur: Literatuur: HENDRIKS J., *Kerkelijk recht, handboek voor de pastorale praktijk met de bijzondere bepalingen voor Nederland*, Oegstgeest 2011<sup>4</sup>.  
HENDRIKS J., *Volk van God. Structuur en inrichting van de rooms-katholieke kerk volgens het Wetboek van canoniek recht (cc. 204-746)*, Oegstgeest 2006.  
WIEL C. VAN DE, *Geschiedenis van het kerkelijk recht*, Leuven 1986; ook in verschillende andere talen verschenen.  
HUYSMANS R.G.W., *Algemene normen van het wetboek van canoniek recht (Novum commentarium Lovaniense)*, Leuven 1993

Toetsing: Schriftelijke opdracht

Uiterste

inleverdatum 1 september 2015

Vak: **Middeleeuwse Kerkgeschiedenis**

Code: B.VII.3.

Credits: 2 EC

Variant Major III-V

Docent: Drs. G. Bruggink

Beschrijving: In deze cursus komen capita selecta uit de geschiedenis van de Westerse Kerk in de Middeleeuwen aan de orde, ondermeer aan de hand van bronteksten. Belangrijke thema's zijn: de hervormingsbeweging, de kruistochten, het pausdom en de 'societas christiana'.

Literatuur: Literatuur: *Verplicht*  
AKKER N. VAN DEN & NISSEN P., *Wegen en dwars-wegen. Tweeduizend jaar christendom in hoofdlijnen*, Boom, Amsterdam 1999 of hogere druk, deel 2: Kerk en christendom in de Middeleeuwen, pg. 87-144  
LUBICH, G., *Das Mittelalter*, Schöningh, Paderborn, 2010, pg. 107-173  
*Standaardwerken*  
BIHLMAYER K. & TÜCHLE H., *Kirchengeschichte. Deel II. Das Mittelalter*, 18 druk, e Paderborn 1982.  
FRANK I.W., *Kirchengeschichte des Mittelalters*, Düsseldorf 2005.  
JANSEN H.P.H., *Geschiedenis van de Middeleeuwen*, 10<sup>e</sup> druk, Utrecht 1995.  
SCHATZ K., *Allgemeine Konzilien - Brennpunkte der Kirchengeschichte*, 2e druk, Paderborn 2008.

Toetsing: Schriftelijke opdracht

Uiterste inleverdatum 15 december 2014

Vak: **Nieuwe en hedendaagse Kerkgeschiedenis**

Code: B.VII.4.

Credits: 2 EC

Variant Major III-V

Docent: Drs. G. Bruggink

Beschrijving: In deze cursus worden thema's uit de geschiedenis van de Kerk in de nieuwe en nieuwste tijd uitgediept, ondermeer aan de hand van enkele bronteksten.

Literatuur: Literatuur: *Verplicht*  
AKKER N. VAN DEN & NISSEN P., *Wegen en dwarswegen. Tweeduizend jaar christendom in hoofdlijnen*, Boom, Amsterdam 1999 of hogere druk, pg. 147-279  
ORLANDIS, J., *Korte Geschiedenis van de Katholieke Kerk*, pg. 107-180  
*Standaardwerken*  
BIHLMAYER K. & TÜCHLE H., *Kirchengeschichte. Deel III. Die Neuzeit und die neueste Zeit*, 18e druk, Paderborn 1982.  
JEDIN H. (ed.), *Handbuch der Kirchengeschichte*, 3e druk, Freiburg im Breisgau 1985.

LAUX J., *Church history. A complete history of the Catholic Church to the present day*, Illinois 1989.

Toetsing: Schriftelijke opdracht

Uiterste

inleverdatum: 15 september 2015

Vak: **Psychologie voor de geloofsgemeenschap**

Code: B.VIII.2.

Credits: 2 EC

Variant Major III-V

Docent: Dr. M.W.J. Lindt

Beschrijving Psychologie verlicht door de rede en door het geloof. In het eerste gedeelte gaan we in op de vraag naar de verhouding van geloof en rede in de psychologie. Verschillende modellen komen aan de orde: 'verklaringsniveaus', integrationisme', 'transformatie'.

In het tweede gedeelte gaat het er om liefde, geloof en hoop de centrale plaats te geven die hun in de psychologie toekomt. Het onderwerp van het derde gedeelte is de psychologie van het hulpgevend gesprek in de geloofsgemeenschap met de rol die (psychologische) inzichten, gevoelens en vaardigheden daarbij spelen.

Literatuur: Syllabus

Toetsing: Werkstuk

Uiterste

inleverdatum 1 oktober 2015

Vak: **Godsdienstsociologie**

Code: B.VIII.3.

Credits: 2 EC

Variant: Major I-II

Docent: Dr. E. Sengers

Beschrijving: In dit college leert u op een sociologische manier te kijken naar veranderingen in kerk en religie en Nederland en leert u dit te plaatsen in het kader van veranderingen in de samenleving in het algemeen. Thema's die aan de orde komen zijn: 1. wat is sociologie en wat is de verhouding kerk en samenleving? 2. godsdienstige organisatievorming 3. modernisering van de samenleving. 4. Nieuwe religieuze bewegingen

Literatuur: G. DEKKER & H.C. STOFFELS,

*Godsdienst en samenleving. Een introductie in de godsdienstsociologie*, 8<sup>e</sup> druk, Kok, Kampen 2009.

JOEP DE HART: Postmoderne spiritualiteit. In: Bernts-Dekker-

De Hart: *God in Nederland*. Kampen (Ten Have) 2007. De docent deelt kopieën uit.

Toetsing: Take-home tentamen waarbij aan de hand van de literatuur en de collegestof op een sociologische manier gereageerd moet worden op vier stellingen. Deze vier stellingen zijn ontleend aan de vier hierboven beschreven thema's. In uw reactie moet u laten zien dat u de stof heeft bestudeerd, beheerst en er zelfstandig en kritisch mee om kunt gaan. Voor de beantwoording van elke stelling mag maximaal één A4 gebruikt worden (in 12pts lettertype met normale bladspiegel).

Uiterste  
inleverdatum: 20 december 2014

Vak: **Diaconie/Caritas**

Code: B.IX.2.

Credits: 2 EC

Variant Minor III-V

Docent: Dr. E. Sengers

Beschrijving: Caritas is het woord waarmee in de Kerk de dienst aan de naaste en aan de samenleving wordt aangegeven. In deze cursus zullen theorie en praktijk van de caritas nader bestudeerd worden. Door te kijken naar Bijbel, theologie en andere abrahamitische wereldgodsdiensten zal aan begripsvorming worden gewerkt. Vervolgens wordt de ontwikkeling van caritas geplaatst in historisch perspectief en wordt kennisgemaakt met de structuur van de caritas in het bisdom Haarlem-Amsterdam. Ook wordt gekeken naar concrete situaties van armoede en ongerechtigheid, met name in Nederland, de rol van de overheid en de inzet van katholieke, christelijke/religieuze instanties bij deze noden.

Literatuur: E. Sengers: *Caritas. Naastenliefde en liefdadigheid in de diaconia van de kerk*. Delft: Eburon € 19,50. Vooraf te bestellen bij de auteur [dr.sengers@hotmail.com](mailto:dr.sengers@hotmail.com), betaling per rekening of contant op eerste les.

Ook wordt gebruik gemaakt van E. Sengers en B. Koet: *Chesed caritas Diaconie Zakaat. 'Zorg voor de naaste' in Jodendom, Christendom en Islam*. Delft: Eburon € 12,50. Aangezien dit boek niet geheel behandeld wordt is het geen verplichte, wel aanbevolen literatuur. De benodigde delen worden uitgedeeld. Het kan besteld worden bij de docent.

Toetsing: Schriftelijke opdracht

Uiterste  
inleverdatum: 27 juni 2015

**Vak: Catechetiek**  
**Code: B.X.2.**  
**Credits: 3 EC**  
**Variant: Minor III-IV**  
**Docent: Drs. D. Wienen**  
**Beschrijving:** De catechetiek behandelt de uitgangspunten en kenmerken van de leerprocessen die deel uitmaken van geloofscommunicatie en religieuze vorming. Uitgangspunt is de vraag naar mogelijkheden en weerstanden om te evangeliseren in de huidige cultuur. In de inleiding wordt een beknopt overzicht gegeven van de geschiedenis van de antropologie van de religie. We bespreken de begrippen, de geschiedenis en de huidige crisis in de catechese. Vervolgens wordt de godsdienstpedagogie geplaatst in een theologische context van 'geloof'.  
 In het tweede stap vergelijken we ondermeer een aantal godsdienstpedagogische modellen en verkennen we nieuwe wegen. In 'Het atelier' - het derde stap - bespreken we methodieken van evangelisering en catechese. Tegen deze achtergrond wordt ingezoomd op diverse leeftijdsgroepen. Tenlotte bezien we de parochie, het gezin en vooral de school als plekken van geloofscommunicatie en denken we na over de rol van de godsdienstpedagoog in het catechetisch proces.

**Literatuur:** Verplicht:  
 VANHEESWIJCK H., God op school. De religieuze factor in het onderwijs, Davidsfonds, Leuven 1993.  
 VLOET J. VAN DER, Meegaan om te zien. Godsdienstpedagogie op nieuwe wegen, Halewijn, 2 volledig e herwerkte druk, Antwerpen 2010.  
 Aanbevolen:  
 Algemeen Directorium voor de Catechese, 1997, Kerkelijke Documentatie 1998, no. 7.  
 Compendium van de Catechismus van de Katholieke Kerk, Gooi & Sticht, Kampen 2008.

**Toetsing:** Het boek van J. van der Vloet, Meegaan om te zien, dient als tentamenstof.

**Uiterste inleverdatum:** 15 september 2015

**Vak: Verkondiging van het Woord**  
**Code: B.X.5.**  
**Credits: 2 EC**  
**Variant: Minor III-V**

Docent: F. Geels  
Beschrijving: In deze cursus wordt een inleiding gegeven in de homiletiek en worden praktische vaardigheden ontwikkeld om een homilie of overweging te houden in Eucharistievieringen (voor de diaken) en gebeds-diensten bij bijzondere gelegenheden, m.n. huwelijken en uitvaarten.  
Literatuur: Wordt tijdens de colleges aangegeven.  
Toetsing: Schriftelijke opdracht  
Uiterste inleverdatum: 1 november 2015

Vak: **Jaaropdracht**  
Code: B.XI.  
Credits: 2 EC  
Beschrijving: De opdracht zal gaan over de Apostolische exhortatie *Evangelii Gaudium* van paus Franciscus en bestaat in het schrijven van een essay aan de hand van een aantal gerichte vragen naar aanleiding van de exhortatie.  
Literatuur: Paus Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii Gaudium*  
Toetsing: Schriftelijke opdracht  
Uiterste inleverdatum: 15 januari 2015

## 7. Stagebeschrijvingen

Stage:	Doelstellingen stages diakenopleiding
Code:	B.X.D.
Beschrijving:	Doel van de stages is de kandidaat te laten groeien in de houding en vaardigheden die nodig zijn om vruchtbaar te kunnen werken op drie terreinen van dienstbetoon (diaconia) waarop hij zich voorbereidt: dat van de diaconie (diaconia caritatis), de liturgie (diaconia liturgiae) en verkondiging (diaconia verbi). Het accent zal daarbij op de diaconie liggen. Om zich een pastorale houding eigen te kunnen maken en zich te oefenen in (pastorale) communicatie, zal tevens aandacht worden besteed aan pastorale gespreksvoering.

### **1. Diaconie (diaconia caritatis)**

Bij de stages wordt telkens gelet op mogelijkheden de diaconale dimensie nader te leren kennen en de zorg voor de diaconie in te oefenen. Een deel van de stagetijd zal in hoofdzaak gericht zijn op het werkveld van de diaconie. Wanneer de stageplaats een parochie is, treedt, indien mogelijk, de stagiair in contact met de Parochiële Caritas Instelling en neemt hij deel aan een M.O.V.-groep.

### **2. Liturgie (diaconia liturgiae)**

Wanneer de stageplaats een parochie is, kan de stagiair deelnemen aan bijvoorbeeld een liturgische werkgroep of een avondwakegroep. Bij voorkeur zal hij betrokken worden bij de voorbereiding op de sacramenten, met name doopsel en huwelijk. In de loop van de stage kan hij tijdens de liturgie functioneren als lector en/of acoliet. De liturgische oefening wordt verzorgd door een docent van de opleiding.

### **3. Verkondiging (diaconia verbi)**

Gedurende de stages oefent de stagiair zich om het woord te voeren. Tijdens de liturgie is dit mogelijk door het houden van openingswoordjes en overwegingen in een gebedsdienst of avondwake. Het is aan te bevelen dat de stagiair zich in het begin van de stage tijdens de liturgie aan de parochie voorstelt, waarbij hij ook aandacht besteedt aan zijn roeping. Als lector kan hij zich bij de schriftlezing en de voorbeden in het voorlezen oefenen. Naar gelang de aanleg en kwaliteiten van de stagiair kan hij ook aandacht geven aan catechese, zowel aan kinderen als aan volwassenen. Ook kan hij enkele stukjes schrijven voor het parochieblad.

### **4. Pastorale gespreksvoering**

Tijdens de stages oefent de stagiair de pastorale gespreksvoering door in overleg met de stagebegeleider/supervisor en de werkbegeleider



huisbezoeken af te leggen. Te denken valt aan (ernstig) zieken, nabestaanden van overledenen, nieuw aangekomenen in een parochie, ouders van dopelingen, gezinnen met een vormeling en huwelijkskandidaten.

Tenslotte kan men denken aan groepen die de pastor ter plaatse nauwelijks bereikt, zoals bijvoorbeeld jongeren en randkerkelijken.

Voor de organisatie van de stages, zie eerste algemene deel van de Studiegids onder 10. *Pastorale vorming*.

Stage: **Doelstellingen stages catechistenopleiding**

Code: B.X.C.

Beschrijving: Het algemene doel van de stages is de studenten in de gelegenheid stellen zich de houding en vaardigheden eigen te maken die nodig zijn voor een vruchtbare invulling van hun functie als catechist. De studenten kunnen voor de toekomstige uitoefening van hun taak kiezen voor een meer catechetisch of een meer pastoraal accent. Deze accentzetting werkt door in de feitelijke invulling van de stages. De volgende werkvelden, die elkaar kunnen overlappen, worden onderscheiden:

### **1. Pastoraat**

Tijdens de stages oefenen de stagiairs zich in pastorale vaardigheden, met name pastorale gespreksvoering, door, in overleg met de stagebegeleider/supervisor en de werkbegeleider, huisbezoeken af te leggen. Te denken valt aan zieken, nabestaanden van overledenen, nieuw aangekomenen in een parochie, ouders van dopelingen, gezinnen met een vormeling en huwelijkskandidaten. Tenslotte kan men denken aan groepen die de pastor ter plaatse soms nauwelijks bereikt, zoals jongeren en randkerkelijken.

### **2. Catechese en verkondiging**

De stagiairs oefenen zich in schriftelijke en verbale vaardigheden, (geloofs)communicatie met en (geloofs)overdracht aan personen en groepen, bijvoorbeeld in catecheselessen in of buiten de school, kindernevendiensten, geloofscursussen, gespreksgroepen, bijdragen aan het parochieblad, voorlezen en overweging in de liturgie, enz.

### **3. Diaconie**

De stagiairs maken kennis met het diaconale werkveld en oefenen een diaconale gevoeligheid in voor minderbedeelden, kansarmen en

noodlijdenden, bijvoorbeeld in een M.O.V.-, rouwverwerkings-, of ziekenbezoekgroep.

#### **4. Liturgie**

De stagiairs oefenen zich in het voorbereiden van en bijdragen aan (sacramentele) liturgische vieringen. Bij de voorbereiding wordt onder meer gedacht aan de doop-, communie-, vormsel- en huwelijksvoorbereiding. Verder kunnen de stagiairs in liturgische vieringen bijvoorbeeld voorlezen, buiten de Eucharistieviering een overweging houden, de voorbeden maken en verrichten en de heilige communie uitreiken.

Voor de organisatie van de stages, zie algemene eerste deel van de Studiegids onder 10. *Pastorale vorming*.

## 7. Studieprogramma

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>ZATERDAG 30 AUGUSTUS 2014 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.IV.1.I. Fundamentele moraal I (H. van der Meer)		B.IV.5.I Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
2			B.III.2.I. Triniteitsleer I (A. van den Hout)		
3					
4	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Tora (A.Jaakke)		B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
5					
6	B.IV.4.I. Seksuele Moraal en theologie van het lichaam I (L. van Aken-de Graaf)		B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
7					
<b>ZATERDAG 13 SEPTEMBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.IV.1.I. Fundamentele moraal I (H. van der Meer)		B.III.2.I. Triniteitsleer I (A. van den Hout)		
2					
3	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Tora (A.Jaakke)		B.IV.5.I Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
4					
5	B.IV.4.I. Seksuele Moraal en theologie van het lichaam I (L. van Aken-de Graaf)		B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
6					
7					
<b>ZONDAG 28 SEPTEMBER 2014 BEZINNINGSDAG</b>					
<b>ZATERDAG 4 OKTOBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.6.II Theologie van de spiritualiteit II Ignatiaanse spiritualiteit (T. Jansen, sj)		B.VII.3. Middeleeuwse Kerkgeschiedenis (G. Bruggink)		
2			B.II.5. Bijbelse exegese Nieuwe Testament (R. Gouw)		
3					
4	B.VIII.3. Godsdienstsociologie (E. Sengers)		B.VII.3. Middeleeuwse Kerkgeschiedenis (G. Bruggink)		
5					
6					
7					

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>ZATERDAG 11 OKTOBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.III.1.I Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.III.2.I. Triniteitsleer I (A. van den Hout)		
2					
3					
4	B.IV.1.I. Fundamentele moraal I (H. van der Meer)		B.IV.5.I Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
5					
6	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Tora (A.Jaakke)		B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
7					
<b>WOENSDAG 15 OKTOBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.VIII.3. Godsdienstsociologie (E. Sengers)		B.VII.3. Middeleeuwse Kerkgeschiedenis (G. Bruggink)		
2					
3					
4	B.IV.1.II. Fundamentele moraal II (H. van der Meer)		B.IV.5.I Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
5					
6					
6					
7					
6	B.VII.3. Middeleeuwse Kerkgeschiedenis (G. Bruggink)				
7					
<b>DONDERDAG 16 OKTOBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.1.II. Fundamentele moraal II (H. van der Meer)		B.VII.3. Middeleeuwse Kerkgeschiedenis (G. Bruggink)		
2					
3					
4					
5	B.VIII.3. Godsdienstsociologie (E. Sengers)		B.II.5. Bijbelse exegese Nieuwe Testament (R. Gouw)		
6					
7					
6	B.VII.3. Middeleeuwse Kerkgeschiedenis (G. Bruggink)				
7					

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>VRIJDAG 17 OKTOBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.1.II. Fundamentele moraal II (H. van der Meer)		B.VII.3. Middeleeuwse Kerkgeschiedenis (G. Bruggink)		
2					
3					
4	B.VIII.3. Godsdienstsociologie (E. Sengers)		B.II.5. Bijbelse exegese Nieuwe Testament (R. Gouw)		
5					
6					
7					
<b>ZATERDAG 25 OKTOBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.IV.6.I Theologie van de spiritualiteit I Kamelitaanse spiritualiteit (J. Smith, pr)		B.III.6. Mariologie (J. Hendriks)		
2					
3					
4	B.0.1a Inlei- ding studie theologie a (D, Wienen)	B.III.8b Kerkelijke documenten (J. Hendriks)	B.IV.5.I Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
5	B.IV.1.I. Fundamentele moraal I (H. van der Meer)				
6					
7					
<b>ZATERDAG 8 NOVEMBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.6.II. Theologie van de spiritualiteit II Franciscaanse spiritualiteit (Th. van Adrichem, ofm)		B.VI.2. Canoniek recht (B. Putter)		
2					
3					
4	B.I.1. Geschiedenis van de filosofie (J. Verburgt)		B.VII.4. Kerkgeschiedenis nieuwe en hedendaagse tijd (G. Bruggink)		
5					
6					
7					
<b>ZATERDAG 8 NOVEMBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.6.II. Theologie van de spiritualiteit II Franciscaanse spiritualiteit (Th. van Adrichem, ofm)		B.VI.2. Canoniek recht (B. Putter)		
2					
3					
4	B.I.1. Geschiedenis van de filosofie (J. Verburgt)		B.VII.4. Kerkgeschiedenis nieuwe en hedendaagse tijd (G. Bruggink)		
5					
6					
7					

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>ZATERDAG 15 NOVEMBER 2014 DIAKENWIJDING</b>					
<b>ZATERDAG 29 NOVEMBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Tora (A.Jaakke)		B.III.2.1. Triniteitsleer I (A. van den Hout)		
2					
3	B.III.1.1 Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.III.6. Mariologie (J. Hendriks)		
4					
5					
6	B.IV.4.1. Seksuele Moraal en theologie van het lichaam I (L. van Aken-de Graaf)		B.IV.5.1 Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
7					
<b>ZATERDAG 6 DECEMBER 2014 BEZINNINGSDAG</b>					
<b>ZONDAG 7 DECEMBER 2014 BEZINNINGSDAG</b>					
<b>ZATERDAG 13 DECEMBER 2014 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.IV.1.1. Fundamentele moraal I (H. van der Meer)		B.IV.5.1 Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
2					
3	B.III.1.1 Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.IX.2. Diaconie/Caritas (E. Sengers)		
4					
5					
6	B.0.1a. Inleiding Studie Theologie a (D. Wienen)	B.III.8b Kerkelijke documenten b (Mgr. J. Hendriks)	B.III.2.1. Triniteitsleer I (A. van den Hout)		
7					
<b>ZATERDAG 10 JANUARI 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.IV.1.1. Fundamentele moraal I (H. van der Meer)		B.IV.5.1 Bio-ethiek I (E. Garcia Gonzales)		
2					
3	B.III.1.1 Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.III.2.1. Triniteitsleer I (A. van den Hout)		
4					
5					
6	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Tora (A.Jaakke)		B.X.2. Catechetiek (D. Wienen)		
7					

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>ZATERDAG 31 JANUARI 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.III.1.I Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.III.6. Mariologie (J. Hendriks)		
2					
3	B.II.3.2. Inleiding Nieuwe Testament: Johannes (R. Gouw)		B.X.2. Catechetiek (D. Wienen)		
4					
5			B.IX.2. Diaconie/Caritas (E. Sengers)		
6	B.IV.4.I. Seksuele Moraal en theologie van het lichaam I (L. van Aken-de Graaf)				
7					
<b>WOENSDAG 11 FEBRUARI 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.1.II. Fundamentele moraal II (H. van der Meer)		B.VII.4. Kerkgeschiedenis nieuwe en hedendaagse tijd (G. Bruggink)		
2					
3					
4	B.IV.4.II. Seksuele moraal en theologie van het lichaam II (L. van Aken-de Graaf)		B.III.2.II. Triniteitsleer II (M. Stickelbroeck)		
5					
6					
7					
<b>DONDERDAG 12 FEBRUARI 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.I.1. Geschiedenis van de filosofie (J. Verburt)		B.III.2.II. Triniteitsleer II (M. Stickelbroeck)		
2					
3					
4	B.IV.4.II. Seksuele moraal en theologie van het lichaam II (L. van Aken-de Graaf)		B.II.5. Bijbelse exegese Nieuwe Testament (R. Gouw)		
5					
6	B.III.5.I. Fundamentele theologie II (M. Wagemaker)		B.III.2.II. Triniteitsleer II (M. Stickelbroeck)		
7					

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>VRIJDAG 13 FEBRUARI 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.I.1. Geschiedenis van de filosofie (J. Verburgt)		B.III.2.II. Triniteitsleer II (A. van den Hout)		
2					
3					
4	B.IV.4.II. Seksuele moraal en theologie van het lichaam II (L. van Aken-de Graaf)		B.VI.2. Canoniek recht (B. Putter)		
5					
6	B.III.5.I. Fundamentele theologie II (M. Wagemaker)		B.III.2.II. Triniteitsleer II (M. Stichelbroeck)		
7					
<b>ZATERDAG 21 FEBRUARI 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.III.1.I Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.V.3. Liturgie (S. Marcantognini)		
2					
3	B.II.3.2. Inleiding Nieuwe Testament: Johannes (R. Gouw)		B.IX.2. Diaconie/Caritas (E. Sengers)		
4					
5					
6	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Tora (A.Jaakke)		B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
7					
<b>ZATERDAG 7 MAART 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.6.II. Theologie van de spiritualiteit Eucharistische spiritualiteit (E. van Heijst, sss)		B.VIII.2. Psychologie (M. Lindt)		
2					
3					
4	B.I.1. Geschiedenis van de filosofie (J. Verburgt)		B.VII.4. Kerkgeschiedenis nieuwe en hedendaagse tijd (G. Bruggink)		
5					
6			B.VI.2. Canoniek recht (B. Putter)		
7					



<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>ZATERDAG 14 MAART 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.III.1.I Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.III.2.1. Triniteitsleer I (A. van den Hout)		
2					
3					
4	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Tora (A.Jaakke)		B.V.3. Liturgie (S. Marcantognini)		
5					
6	B.IV.4.I. Seksuele Moraal en theologie van het lichaam I (L. van Aken-de Graaf)		B.X.2. Catechetiek (D. Wienen)		
7					
<b>ZATERDAG 21 MAART 2015 BEZINNINGSDAG</b>					
<b>ZONDAG 22 MAART 2015 BEZINNINGSDAG</b>					
<b>ZATERDAG 18 APRIL 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Profeten (A.Jaakke)		B.Ix.2. Diaconie/Caritas (E. Sengers)		
2					
3	B.II.3.2. Inleiding Nieuwe Testament: Johannes (R. Gouw)				
4			B.V.3. Liturgie (S. Marcantognini)		
5					
6	B.III.1.I Fundamentele theologie I (M. Sarot)		B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
7					
<b>WOENSDAG 22 APRIL 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.I.1. Geschiedenis van de filosofie (J. Verburgt)		B.IV.5.II. Bio-ethiek (M. Garcia-Gonzales)		
2					
3					
4	B.IV.4.II. Seksuele moraal en theologie van het lichaam II (L. van Aken-de Graaf)				
5			B.VIII.2. Psychologie (M. Lindt)		
6	B.III.5.I. Fundamentele theologie II (M. Wagemaker)				
7					

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>DONDERDAG 23 APRIL 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.III.5.I. Fundamentele theologie II (M. Wagemaker)		B.VIII.2. Psychologie (M. Lindt)	B.II.5. Bijbelse exegese Nieuwe Testament (R. Gouw)	
2					
3					
4	B.IV.4.II. Seksuele moraal en theologie van het lichaam II (L. van Aken-de Graaf)				
5					
6	B.IV.6.II. Theologie van de spiritualiteit		B.VI.2. Canoniek recht (B. Putter)		
7					
<b>VRIJDAG 24 APRIL 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.III.5.I. Fundamentele theologie II (M. Wagemaker)		B.VII.4. Kerkgeschiedenis nieuwe en hedendaagse tijd (G. Bruggink)		
2					
3					
4	B.I.1. Geschiedenis van de filosofie (J. Verburgt)				B.VIII.2. Psychologie (M. Lindt)
5					
6					
7					
6	B.VI.2. Canoniek recht (B. Putter)				
7					
<b>ZATERDAG 9 MEI 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Profeten (A.Jaakke)		B.X.2. Catechetiek (D. Wienen)		
2					
3					
4					
5	B.IV.4.I. Seksuele Moraal en theologie van het lichaam I (L. van Aken-de Graaf)		B.IX.2. Diaconie/Caritas (E. Sengers)		
6					
7					
<b>ZONDAG 17 MEI 2015 BEZINNINGSDAG</b>					

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>ZATERDAG 23 MEI 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Profeten (A.Jaakke)		B.X.2. Catechetik (D. Wienen)		
2					
3					
4	B.II.3.2. Inleiding Nieuwe Testament: Johannes (R. Gouw)		B.V.3. Liturgie (S. Marcantognini)		
5					
6	B.0.1b. Inleiding Studie Theologie b (D. Wienen)	B.III.8a Kerkelijke documenten a (Mgr. J. Hendriks)	B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
7					
<b>ZATERDAG 30 MEI 2015 PRIESTERWIJDING</b>					
<b>ZATERDAG 6 JUNI 2015 COLLEGEDAG MAJOR</b>					
1	B.IV.6.II. Theologie van de spiritualiteit II God zoeken in het dagelijks leven (mgr. C. van der Ploeg)		B.VIII.2. Psychologie (M. Lindt)		
2					
3					
4	B.IV.4.I. Seksuele Moraal en theologie van het lichaam (L. van Aken-de Graaf)		B.VII.4. Kerkgeschiedenis nieuwe en hedendaagse tijd (G. Bruggink)		
5					
6	B.III.5.I. Fundamentele theologie II (M. Wagemaker)		B.VI.2. Canoniek recht (B. Putter)		
7					
<b>ZATERDAG 13 JUNI 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.IV.6.I. Theologie van de spiritualiteit I		B.X.2. Catechetik (D. Wienen)		
2	Benedictijnse spiritualiteit I (A. Kortekaas, osb)				
3					
4	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Profeten (A.Jaakke)		B.V.3. Liturgie (S. Marcantognini)		
5					
6			B.X.5. De verkondiging van het Woord (F. Geels)		
7	B.0.1b. Inleiding Studie Theologie b (D. Wienen)	B.III.8a Kerkelijke documenten a (Mgr. J. Hendriks)			

<b>ROOSTER 2014/2015</b>					
<b>U</b>	<b>JAAR I</b>	<b>JAAR II</b>	<b>JAAR III</b>	<b>JAAR IV</b>	<b>JAAR V</b>
<b>ZATERDAG 27 JUNI 2015 COLLEGEDAG MAJOR &amp; MINOR</b>					
1	B.II.2.1. Inleiding Oude Testament: Profeten (A.Jaakke)		B.X.2. Catechetiek (D. Wiene)		
2					
3	B.II.3.2. Inleiding Nieuwe Testament: Johannes (R. Gouw)		B.V.3. Liturgie (S. Marcantognini)		
4					
5					
6	B.0.1b. Inlei- ding Studie Theologie b (D. Wiene)	B.III.8a Kerkelijke documenten a (Mgr. J. Hendriks)			
7	Evaluatie				

## 8. Indeling collegedagen en bezinningsdagen

Programma collegedagen:

9.00 - 10.15 uur	lauden en Eucharistieviering
10.15 - 10.30 uur	koffie / thee
10.30 - 11.15 uur	<b>1<sup>e</sup> college-uur</b>
11.15 - 11.20 uur	pauze
11.20 - 12.05 uur	<b>2<sup>e</sup> college-uur</b>
12.05 - 12.10 uur	pauze
12.10 - 12.55 uur	<b>3<sup>e</sup> college-uur</b>
12.55 - 13.00 uur	pauze
13.00 - 14.10 uur	middageten en pauze
14.10 - 14.55 uur	<b>4<sup>e</sup> college-uur</b>
14.55 - 15.00 uur	pauze
15.00 - 15.45 uur	<b>5<sup>e</sup> college-uur</b>
15.45 - 16.25 uur	vespers en koffie / thee
16.25 - 17.10 uur	<b>6<sup>e</sup> college-uur</b>
17.10 - 17.15 uur	pauze
17.15 - 18.00 uur	<b>7<sup>e</sup> college-uur</b>
18.00 uur	einde

Programma bezinningsdagen:

Alle bezinningsdagen beginnen om 9.00 uur en eindigen om 18.00 uur. Hierop is uitgezonderd de bezinningsdag die op Goede Vrijdag valt. Deze begint om 8.45 uur en eindigt om ca. 21.30 uur.

Om het ingetogen karakter van deze dagen te bewaken is het niet mogelijk later te beginnen of eerder op te houden - ook niet om een goede reden. Het programma kan per bezinningsdag verschillen. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij alle programmaonderdelen volgen, tenzij iets als mogelijkheid wordt aangegeven.

## ADRESSEN

**Drs. Th.A.F.M. van Adrichem o.f.m. pr.**

Kloosterstraat 6, 5366 BH Megen, tel: 0412 – 465779,  
[adrichemofm@hotmail.com](mailto:adrichemofm@hotmail.com)

**Mevrouw drs. E.M.H. van Aken-de Graaf**

Paradijsvogel 26, 1704 WR Heerhugowaard, 072-5726692,  
[huwelijkengezin@bisdomhaarlem.nl](mailto:huwelijkengezin@bisdomhaarlem.nl)

**Dr. S.H.M. Baars, diaken, stagecoördinator**

De Voorweid 39, 1566 XK Assendelft, 023-5342397,  
[sbaars@tiltenberg.org](mailto:sbaars@tiltenberg.org)

**Drs. B. Beckers s.j., pr., spiritueel**

Singel 448, 1017 AV Amsterdam, 020 – 6231923,  
[beckers.krijtberg@gmail.com](mailto:beckers.krijtberg@gmail.com)

**Drs. G.H.B. Bruggink, pr., rector Tiltenberg**

Zilkerduinweg 375, 2114 AW Vogelenzang, 0252 – 345331,  
[rector@tiltenberg.org](mailto:rector@tiltenberg.org)

**Drs. F.J. Bunschoten, pr.**

Dorpsstraat 570, 1566 BZ Assendelft, 075-6874385,  
[bfloris@lycos.com](mailto:bfloris@lycos.com)

**Mevrouw G. Buirma-Rieu**

Gorinchemsestraat 4, 4231 BH Meerkerk, 0183-352809,  
[fambuirma@hetnet.nl](mailto:fambuirma@hetnet.nl)

**Drs. H.P.M. Dieben**

Tuingracht 10, 1483 AP De Rijp, 0299-674054,  
[h.dieben@quicknet.nl](mailto:h.dieben@quicknet.nl)

**Mevrouw dr. E. Garcia Gonzales**

Emmalaan 7, 3581 HL Utrecht, 030 – 2540977,  
[garciae@gmail.com](mailto:garciae@gmail.com)

**F.P.H.M. Geels, pr.**

Kruisweg 63, 2011 LB Haarlem, 023-5112678, (werk);  
Dammersboog 46, 1991 SK Velsbroek, 023-5321796 (privé),  
[fgeels@bisdomhaarlem-amsterdam.nl](mailto:fgeels@bisdomhaarlem-amsterdam.nl)

**Dr. R.G.M. Gouw, pr., vast docent**

Hoflaan 121, 3062 JE Rotterdam, 010-4123690, (b.g.g. 010-2120229),  
[r.g.m.gouw@hetnet.nl](mailto:r.g.m.gouw@hetnet.nl)

**Dr. ir. E.J.L.J. van Heijst s.s.s. pr.**

Heijendaalseweg 300, 6525 SM Nijmegen, 024 – 3558029,  
[sss.eugene@gmail.com](mailto:sss.eugene@gmail.com)

**Mgr. dr. J.W.M. Hendriks, hulpbisschop van Haarlem-Amsterdam,**

Nieuwe Gracht 80, 2011 NJ Haarlem, 023-5112600,  
[hulpbisschop@bisdomhaarlem-amsterdam.nl](mailto:hulpbisschop@bisdomhaarlem-amsterdam.nl)

**Dr. A.J.T. van den Hout, pr., vast docent**

Bekslaan 9, 2114 CB Vogelenzang, 023-5841906,  
[avdhout@lycos.com](mailto:avdhout@lycos.com)

**Dr. A.W.G. Jaakke, pr.**

Boomgaardweg 45, 1326 CT Almere, 036-5451223,  
[awgjaakke@online.nl](mailto:awgjaakke@online.nl)

**Drs. Tj. Jansen s.j., pr.**

Singel 448, 1071 AV Amsterdam, 020 – 6231923,  
[tjeerd.jansen@jesuits.net](mailto:tjeerd.jansen@jesuits.net)

**Prof. dr. P.L. Koopman**

Brantwijk 54, 1181 MV Amstelveen, 020 6417518,  
[kooplui@xs4all.nl](mailto:kooplui@xs4all.nl)

**A. Kortekaas osb, pr.**

Abdijlaan 26, 1935 BH Egmond-Binnen, 072-5061415,  
[gastenspater.adelbertabdij@xs4all.nl](mailto:gastenspater.adelbertabdij@xs4all.nl)

**Dr. M.W.J. Lindt,**

Jesse Owenshof 65, 1034WTAmsterdam, 020-6623984,  
[mlindt@hccnet.nl](mailto:mlindt@hccnet.nl)

**Drs. S.G.R. Marcantognini, pr.**

Pr. Christinalaan 153, 1421 BJ Uithoorn, 06-26120340,  
[samuel.grm@gmail.com](mailto:samuel.grm@gmail.com)

**Dr. H. van der Meer s.j., pr.**

Paredisstraat 10, 6041 JW Roermond, 0475-317619,  
[h.v.d.meer@bisdom-roermond.nl](mailto:h.v.d.meer@bisdom-roermond.nl)

**Drs. C.J.J.M. van Opzeeland, diaken**

Prunuslaan 12, 2191 BX De Zilk, 0252-521363,  
[k.v.opzeeland@planet.nl](mailto:k.v.opzeeland@planet.nl)

**Mgr. mr. dr. C.G.E. van der Ploeg, pr.**

Jan Luijkenstraat 52, 1071 CS Amsterdam, 020 – 6732250,  
[cgeploeg@dds.nl](mailto:cgeploeg@dds.nl)

**Mgr. dr. J.M. Punt, bisschop van Haarlem-Amsterdam**

Nieuwe Gracht 80, 2011 NJ Haarlem, 023-5319450,  
[svanweede@bisdomhaarlem-amsterdam.nl](mailto:svanweede@bisdomhaarlem-amsterdam.nl)

**Dr. B.J. Putter, pr.**

Zilkerduinweg 375, 2114 AM Vogelenzang, 0252-345332,  
[bputter@tiltenberg.org](mailto:bputter@tiltenberg.org)

**Prof. dr. M. Sarot, diaken,**

Rijksstraatweg 184, 3956 CV Leersum, 0343 - 461426,  
[m.sarot@uvt.nl](mailto:m.sarot@uvt.nl)

**Secretariaat-Sint Bonifatiusinstituut**

Zilkerduinweg 375, 2114 AW Vogelenzang, 0252-345345,  
[secretariaat@tiltenberg.org](mailto:secretariaat@tiltenberg.org)

**Dr. E. Sengers, diaken**

Kruisweg 63, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem, 023-5112600,  
[esengers@bisdomhaarlem-amsterdam.nl](mailto:esengers@bisdomhaarlem-amsterdam.nl)

**Drs. J.H. Smith, pr.**

Steenschuur 19, 2311 ES Leiden, 071 – 5130700,  
[jhsmithpr@gmail.com](mailto:jhsmithpr@gmail.com)

**Prof. dr. habil. M. Stickelbroek**

Wiener Strasse 38, A-3100 Sankt Pölten, Oostenrijk, 0043-27452131  
[stickel@utanet.at](mailto:stickel@utanet.at)

**Dr. J.M. Tercero Simón, pr., vast docent**

Groot Seminarie 'Redemptoris Mater', Paadje 22, 1733 NE Nieuwe Niedorp,  
0226- 413477, 06-46602419, [jtercero@tiltenberg.org](mailto:jtercero@tiltenberg.org)

**Dr. J.H.P. Verburgt**

Iepenweg 18-E, 1091 JM Amsterdam, 020-6652784,  
[jaccoverburgt@gmail.com](mailto:jaccoverburgt@gmail.com)



**Dr. J.I.M.X. Vijgen, directeur**

Zilkerduinweg 375, 2114 AW Vogelenzang, 0252-345345,  
[jvijgen@tiltenberg.org](mailto:jvijgen@tiltenberg.org)

**Dr. M.A.L. Wagemaker, pr.**

Grote Krocht 43, 2042 LV Zandvoort, 06-15012172,  
[pastoor.wagemaker@gmail.com](mailto:pastoor.wagemaker@gmail.com)

**Drs. J.D.J.T. Wienen, studiefprefect**

Zilkerduinweg 375, 2114 AW Vogelenzang, 0252-345333,  
[dwienen@tiltenberg.org](mailto:dwienen@tiltenberg.org)

**Dr. G.Th.A. Wilkens s.j., pr.**

Heyendallaan 82, 6464 EP Kerkrade, 045-5466802,  
[wilkens@rolduc.nl](mailto:wilkens@rolduc.nl)